

Vurgular	Metin
<p>Demokrasinin küresel zaferi Amerikan Yüzyılının parlak bir zirvesi olurdu.</p> <p>Fakat -kendini özgürlüklerin kalesi olarak görmekte bulunan yerlerde bile- dünyaya en iyi verecek sistem olmayabilir.</p>	<p>“Demokrasi Sadece Bir An mıydı”</p> <p>Robert D. Kaplan Başlıklı Makaleden Alıntılar Çeviren: Altan Sağanak</p> <p>M.S. dördüncü yüzyılda, Hıristiyanlığın Avrupa ve Akdeniz dünyasını fethetmesi, artık bireyin kutsallığına önem veren bir ideoloji çerçevesinde fikir birliğine ulaşıldığına göre, dünya politikalarında barışçı bir devrin elde edilmiş olduğu inancının doğmasına sebep oldu.</p> <p>Fakat tabii olarak, Hıristiyanlık durağan değildi. Kök saldırdığı yerlerin coğrafyası ve kültürlerinden etkilenen mezheplere, ayinlere ve “sapkınlıklara” doğru evrilmeğe devam etti.</p> <p>Bu arada, Aziz Peter’in temelini attığı kilise uzun süreler şiddet ve yobazlık suçları ile dinsel törenler ve hiyerarşik bir organizasyon halinde oluştu. Bu arada doğudaki Ortodoks kiliseler tarafından işlenen günahkârlıklardan da bahsetmemiş oluruz.</p> <p>Hıristiyanlık dünyayı daha barışçı ya da uygulamada daha ahlâki yapmadı; sadece daha karmaşık hale getirdi. Bir zamanlar, Hıristiyanlığın yaptığı gibi, şimdi dünyanın karşısına çıkan demokrasi de aynı şeyi yapabilir.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 21inci yüzyıla doğru bakan başka Atlantic makaleleri ✓ Arşivlerden : ✓ "Jihad vs. McWorld (Cihad McWorld'e karşı)," Benjamin Barber (Mart, 1992) ✓ “Çağımızın iki eksen prensibi – kabilecilik ve küresellik – bir nokta dışında hep çatışıyor: Her ikisi de demokrasiyi tehdit ediyor.” ✓ "The Diversity Myth: America's Leading Export, (Çeşitlilik Efsanesi: Amerikanın Önde Gelen İhracatı" Benjamin Schwarz (Mayıs, 1995) ✓ “Dünyanın etrafında etnik ve mezhepsel mücadeleler ile yüz yüze gelen Amerikalılar, dışişleri yetkilileri dahil, ekseriya çeşitli ve şiddetle mücadele eden tarafların neden -Amerikalıların daima olduğu gibi - makul olamadıklarına hayret ederler. Yazarın iddiasına göre, zalim gerçek – bizim kanlı tarihimizin de gösterdiği gibi – istikrar nadiren makul olmakla elde ediliyor.” ✓ "The Capitalist Threat (Kapitalist Tehdit)" George Soros (Şubat, 1997) "Her ne kadar finansal pazarlarda bir servet yapmış olsam da; şimdi korkuyorum ki bırakınız-yapsınlar kapitalizmin engelsiz yoğunlaşması ve pazar değerlerinin hayatımızın bütün alanlarına yayılması bizim açık ve demokratik toplumumuz için tehlike teşkil ediyor.”
<p>Komünizmin dahili gerilimler yüzünden çökmesi, Batı demokrasisinin uzun-dönemde yaşayabilirliği hakkında hiç bir şey söylemiyor.</p>	

Vurgular	Metin
 <p>Marksizm'in Doğu Avrupa'daki doğal ölümü, hem burada hem denizaşırı ülkelerde, daha şeytani tiranlıkların bizi beklemediği yolunda hiç de garanti değildir.</p>	<p>DEMOKRASI BİZİM KENDİ DİKTATÖRLERİMİZİ SEÇME ÖZGÜRLÜĞÜDÜR</p> <p>DEMOKRASI NEDİR?</p>
<p>Tarih göstermiştir ki ister hıristiyanlık, aydınlanma yahut şimdi demokraside akli selim için nihai bir zafer yoktur.</p>	
<p>Bildiğimiz şekli ile demokrasinin muzaffer olacağını, hatta daimi olarak kalacağını, düşünmek bizim kendi etnik merkezliliğimizin sürüklediği kendi içinde bir katı sebep-sonuçculuk biçimidir.</p>	
	<p>Gerçekten de demokrasinin kaçınılmazlığını desteklemek üzere Alexis de Tocqueville'i nakledenler onun Amerikalıların (görece) eşitlik dolayısı ile, "beşeri mükemmeliyetin genişliği" konusunu abarttıkları gözlemine önem vermelidir.</p>
<p>Tocquevill ile devam ederek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Despotluktan demokratik çağlarda bilhassa daha fazla korkulmalıdır, çünkü despotluk, eşitliğin beslemesi sayesinde insanın kendisi ve kendi güvenliği için duyduğu sürekli endişe ile gelişir.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Dünyanın fakir kısımlarında cesaretlendirdiğimiz demokrasinin otoriterliğin yeni formlarına doğru bir transformasyon olduğunu; Birleşik Devletlerdeki demokrasinin anlaşılması güç kaynaklardan, hiçbir zaman olmadığı kadar büyük risk taşıdığını ve gelecekteki bir çok rejimin, bilhassa bizimkinin, Washington'daki halihazır hükümetten daha fazla eski zamanların Atina ve Sparta oligarşilerine benzeyebileceğini kabul ederim.</i> 	

Vurgular	Metin
	<p>- Tarih, işlerin tam da böyle ikbal ve saadet içinde olduğu zamanlarda, ne kadar gereksiz görünürse görünsün, trajik olan için bir sezgiyi muhafaza etmeğe ihtiyacımız olduğunu öğretmektedir.</p>
<p>- M.Ö. ikinci yüzyılın tarihçisi, Polybius Atina'nın Altın Çağını, çöküşünün başlangıcı olarak düşünmemiz gerektiği şeklinde izah ediyor.</p> <p>- Thucydides'e göre, Perikles'in idaresinde Atinalıların sahip oldukları hakiki güvenlik ve tatmin edici hayatın, onları derece derece Peloponezya savaşlarında mahvolmalarının sebebi olacak beşer tabiatının tehlikelere açık güçlerine karşı körleştirdi. Ümit ederim, karamsarlığım basiretli olmak için bir temeldir.</p>	
	<p>- Amerika'nın Kurucuları çoğu kez beşeri şartlanma konusunda sıkıntılı idiler. James Madison "Her Atina vatandaşı bir Socrates olsa idi, her Atinalı toplantısı yine de bir çılgınlar kalabalığı olurdu." Thomas Paine "Toplum bizim istediklerimizden ve hükümet, kötülüklerimizden ortaya çıkar."</p> <p>- Kurucular için, aydınlanmış bir despotizmde güvenliği, özgürlüğün önüne koyan, Thomas Hobbes'ın "zarafetten yoksun" ve "gerici" felsefesinden Kurucular felsefi beslenme ilhamı aldılar.</p>
	<p>- Tulsa Üniversitesinde bir tarih profesörü olan Paul A. Rahe üç-ciltlik muhteşem Republics Ancient and Modern [Kadim ve Modern Cumhuriyetler] (1992) eserinde Kurucuların, fazileti temel alan kadim cumhuriyetleri kısmen ret ederek; yerine beşerin bencil, maddeci güdülerini hoşgörülü amaçlara doğru yönelten faydacı bir rejimi aldılar. Benjamin Franklin "İnsan" demişti "araçlar yapan bir hayvandır".</p>
<p>Demokrasiler değerler karşısında yansızdır Hitler ve Mussolini, her biri demokrasi ile iktidara geldi. Demokrasiler toplumları daima daha uygar yapmaz – fakat içinde faaliyette buldukları toplumların hastalıklarını acımasızca ortaya çıkarır.</p>	
	<p>1985 yılının Nisan'ında kendimi bir askeri rejimin devrilmesine ve onu, takip eden sene serbest ve dürüst seçimler yapan, yeni bir hükümet ile değiştirmesine yardım etmiş olan Sudanlı bir kalabalığın ortasında buldum.</p> <p>Sudan'ın yeni seçilen demokrasisi, derhal anarşiye yol açtı. Bu da arkasından, Sudan'da kolonializm-sonrası tarihindeki en insanlıktan uzak tiranlığa yol açtı;</p>

Vurgular	Metin
	<p>İnfazların çapını genişleten, kadınlara baskı yapan, Müslüman olmayanları açlığa mahkûm eden, kaçırılmış Müslüman olmayan çocukları ailelerine tekrar \$200'a satan ve Hartum'u -Beyrut'un yerini alan- Arap dünyasının terörizm merkezi yapan bir askeri rejim. Sudan'da nüfusun sadece %27'si -ve kadınların sadece %12'si- okuyabiliyordu.</p>
<p>Eğer bir toplum makul derecede sağlıklı değilse, demokrasi yalnız riskli değil fakat felâket sebebi olabilir; I Dünya Savaşı sonrası Alman ve İtalyan demokrasilerinin –meselâ Almanya için- işsizlik ve enflasyon sayıları ve İtalya'daki sivil kargaşa Sudan'ın okur-yazarlık oranları kadar korkutucuydu.</p>	
	<p>Bir zamanlar işsiz bir Tunus'lu öğrencinin bana söylediği gibi, <i>"Tunus'ta bizim işsizlik oranımız yüzde yirmibeş. Böyle durumlarda seçim yaparsanız netice, köktenci bir hükümet ve Cezayir'e benzer şiddet olacaktır. Önce bir ekonomi yaratılmalı, seçimler hakkında ondan sonra kaygılanabilirsiniz."</i></p> <p>Tunus'un demokrasi olmadan barış içinde kalması gerçeği ve ilk seçimlerin ters gitmesi ve askerlerin ikincisini iptal etmesi ile Cezayir'de 1992'de şiddetin püskürmesi dahil olmak üzere Tunus ve komşusu Cezayir arasında pek çok farklar vardır.</p> <p>Birleşik Devletlerin 1990'larda iki kabile toplumu olan Kürdistan (Kuzey Irak) ve Afganistan'da cesaretlendirdiği demokrasi uyarlamaları, başarısız kalan çoğulculuğu kurumlaştırma teşebbüslerini takip eden boşluk, Kuzey Irak için bir süre Saddam tarafından ve Afganistan'da İslâmcı tiranlık tarafından dolduruldu.</p> <p>Bosna'da Nazi döneminden bu yana Avrupa'daki en kötü savaş suçları meşrulaştırıldı.</p> <p>Sahra-altı Afrika'da demokrasi bazı devletlerde kurumları ve hizmetleri zayıflatmış ve diğerlerinde seçimler diktatörlükleri geri getirmek üzere manipüle edilmiştir.</p> <p>Sierra Leone ve Kongo-Brazzaville'de seçimler kaosa yol açmıştır. Afrika'yı gözleyenler tarafından bir demokratik başarı hikayesi olarak adlandırılan Mali'de, geçenlerde seçim muhalefet tarafından boykot edilmiş ve öldürmeler ve kargaşalar ile lekelenmiş; seçmen katılımı % 20'den daha az olmuştur.</p> <p>Üçüncü Dünya'nın demokrasi için en başarılı bölgesi olan Latin Amerika'da bile kayıtlar kasvetlidir. Venezuela 1959'dan beri seçilmiş sivil hükümetlere sahip olmuştur, halbuki Şili 1970'ler ve 1980'lerin büyük kısmında fiilen askeri idare altındaydı.</p> <p>Fakat Venezuela kargaşa, periyodik darbe teşebbüsleri, sınır tanımayan cürümler ve tasarruflarını ülke dışına</p>

Vurgular	Metin
	<p>yatıran bir üst tabakası olan bir toplumdur; kredi riski olarak Venezuela sadece Rusya ve Meksika'dan sonra gelen bir durumdadır.</p> <p>Şili, ekonomik büyüme oranı Pasifik ülkeleri ile kıyaslanan, istikrarlı bir orta-sınıf toplumu haline gelmiştir.</p> <p>Demokratik Kolombiya bir kan dökme gösterisidir ve orta sınıfın birçok mensubu ülkeyi terk etmeğe hazırlanıyor.</p> <p>Sonra Peru var, halihazırdaki rejimin bütün hatalarına rağmen, demokrasiden, otoriterlik benzerine dönerek bir ölçüde istikrar elde edilmiştir.</p>
<p>Tüm Latin Amerika'da orta sınıf genişletilmedikçe ve kurumlar modernleştirilmedikçe, demokratikleşme dalgasının konsolide edilemeyeceği endişesi vardır.</p>	
	<p>Arjantin gibi gerçekten demokratik ülkede, kurumlar zayıf, yolsuzluk ve işsizlik yüksektir. Başkan Carlos Menem'in ikinci dönemi demokrasinin sürdürülebilirliği hakkında -ilk döneminin başarısının bir tarafa ittiği- soruları ortaya çıkarmıştır.</p> <p>Brezilya ve diğer ülkeler, batının parlâmenter sistemlerinde pek az elle tutulur fayda gören, milyonlarca kötü eğitilmiş ve yeni şehirleşmiş kalabalıklaşan gecekondü bölgelerinin sakinlerinden gelen aksi bir tepki ile yüz yüzedir.</p>
<p>Başarılı bir demokrasi için bir <i>orta sınıfa</i> ve <i>sivil kurumlara</i> ihtiyaç olması dolayısı ile, yüzde 99 okur-yazarlık oranına rağmen demokratik Rusya, Sovyet rejiminden her ikisi için de kalıtsal miras devir almadığı için, şiddet yanlısı, istikrarsız ve acınacak derecede fakir kalmaktadır.</p>	
<p>Otoriter sistemi altında Çin ise halkının milyonlarcası için hayat kalitesini etkileyici bir şekilde geliştirmiştir.</p> <p>Benim görüşüm, Amerikalılar için kabul edilmesi zor olsa da, Rusya bir demokrasi olduğu için kısmen başarısız; Çin ise olmadığı için kısmen başarılıdır.</p>	
	<p>Çoğunlukla Müslüman Türk Uygurların (ki Çinlileri hakir görürler) genellikle hakim oldukları batı Çin'in büyük kısmında seyahat etmiş olduğum için, ülkenin en azından kısmi bölünmesi olmadan hakiki bir demokratik Çin hayal etmenin güç olduğunu düşünüyorum.</p>
<p>Böyle bir bölünme batı Çin'de kaosa yol açacaktır, çünkü Uygur'lar Çinlilere nazaran daha fakir ve daha az eğitilidir</p>	

Vurgular	Metin
ve kendilerini yönetmek bakımından korkunç bir tarihi geçmişe sahiptirler.	
	1989'da Tiananmen Meydanındaki gösteriler demokrasiye yol açıyorsa, 1990'ların şaşırtıcı ekonomik büyüme oranları yine elde edilebilir miydi? Emin değilim, çünkü Çin'de demokrasi sadece ülkenin Müslüman batısında karışıklığı ateşlemeyecek fakat başka yerlerde de düzen bozulacak fakat yolsuzluklar azalmayacaktı.
Komünizm öncesi burjuva hayat geleneğinin zayıf yahut var olmadığı (Çin'de olduğu gibi) Arnavutluk ve Bulgaristan'da demokratik yönetim altındaki sosyal ve ekonomik sarsıntıların aksine, iyice yerleşmiş burjuvazisi olan Macaristan ve Çek Cumhuriyetinde daha başarılı olması, bizim demokrasiye inancımızın mahalli şartlara bakılmadan kültürel kibirden doğduğunu ispat eder.	
	1994'de "demokrasiyi" onarmak için 22,000 Amerikan askerinin sevk edildiği, Miami'ye havadan sadece doksan dakika uzakta olan Haiti'ye bakın. Geçen Nisan'da mevcut seçmenlerin %5'i bir seçime katıldı, kronik istikrarsızlık devam ediyor ve kıtlık tehdidi var.
	<p>Amerika'nın tüm dünya üzerinde demokrasiyi yerleştirebileceğini düşünenler merhum teolog ve politik filozof Reinhold Niebuhr'un sözlerine dikkat etmelidir:</p> <p><i>"Bizim gücümüzü bir kıtanın ötesine uzatmış olan aynı kuvvet keza...bizi diğer arzuların bizimkilere dolaylı veya karşı istikametlere giden ve bizim çok ateşli olarak arzu ettiklerimize mani olan veya karşı çıkan başka isteklerin olduğu uçsuz bucaksız bir tarih ağının içine getirmiştir.</i></p> <p><i>Hatta bizim tarzımızın vaat etmekte olduğu "insanlığın mutluluğunu" içeriyor olsa bile, sadece kendimize has bir tarza sahip olamayız."</i></p>
<p>Çıkarılacak ders diktatörlüğün iyi ve demokrasinin kötü olduğu değildir, fakat demokrasinin ancak diğer sosyal ve ekonomik başarıların elde edilmesinin üzerine yerleşen bir kapak taşı olarak doğacaktır.</p> <p><i>Democracy in America</i> (Amerika'da Demokrasi) eserinin önsözünde Tocqueville, demokrasinin Batıda, tüm dünyaya kabul ettirmeğe çalıştığımız ahlaki zorlama ile değil de kalkınmanın varlığından gelişerek organik olarak büyüyerek nasıl evrildiğini gösterdi.</p>	
	Avrupa toplumunun eriştiği karmaşık ve incelikli düzenlemeler sonunda aristokrasi, kendine fazla yük

Vurgular	Metin
<p>Demokrasiyi haklı çıkarmak için ahlaki delillere dönülürse, dünyanın pek çok yerinde demokrasiyi destekleyen tarihi ve sosyal delillerin hiç de mevcut olmadığı görülür.</p> <p>Gerçeklik bizlerden değil, fakat, meselâ sadık bir Hobbesian despot olan Uganda'nın Cumhurbaşkanı Yoweri Museveni'den gelmiştir; ülkenin kuzeyindeki kabile mücadelelerine rağmen onun ülkesi şaşırtıcı yıllık ekonomik büyüme oranları kaydetmiştir –son zamanlarda %10.</p> <p>1986'da Museveni'nin ordusu Uganda'nın başkenti Kampala'yı bir tek dükkânı bile yağmalamadan ele geçirdi; Museveni seçimleri erteledi ve kendi zaferini temin edecek şekilde yapılmasını sağladı.</p> <p>Museveni, "Ben çok-partili demokrasiye inanmayan insanlardan biriyim; aslında, bugünkü Afrika bahis konusu olduğunda tamamen karşıyım... Eğer biri Uganda'da çok-partili bir sistem kurarsa, seçmenlerin yüzde doksan-dördünü -ki köylülerden müteşekkildir- bölecek bir yol bulamadıkça bir parti seçimleri kazanamaz ve temel problem burada ortaya çıkıyor. Kabilecilik, din veya bölgecilik yoğun partizanlığın temeli haline geliyor" diye yazdı.</p> <p>Diğer bir deyişle, Tocqueville'in tarif ettiği kalkınmamış bir toplumda, çok-partili bir sistem sadece tesis edilmiş etnik ve bölgesel bölünmeleri sertleştirir ve kurumsallaştırır.</p>	<p>çıkarmamak için, diğer vatandaşlara bir miktar eşitlik sağlayıp onlara sorumluluk vermek zorunda kaldı; eğer tiranlık ve anarşi önlenemezse nüfusun barışçı olarak rekabet eden planlanmış menfaat guruplarına bölünmesi gerekli idi.</p> <div data-bbox="694 627 1436 1489"> <p>M.Ö.339 ATİNA'LILAR, ÖĞRETTİKLERİ YÜZÜNDEN SOCRATES'İN İDAMI İÇİN OY VERİR..</p> <p>1933.. ALMAN KONGRESİ HİTLER'E OTORİTER GÜÇLER VERMEK İÇİN OY VERİR..</p> <p>2005.. EĞER İRAK'LILAR KÖTENCİ BİR İSLAM DEVLETİNE OY VERİRLERSE NE OLUR?</p> <p>399 BC...ATHENIANS VOTE TO PUT SOCRATES TO DEATH FOR HIS TEACHINGS...</p> <p>1933...THE GERMAN CONGRESS VOTES TO GIVE HITLER AUTHORITARIAN POWERS...</p> <p>2005...WHAT IF IRAQIS VOTE FOR A FUNDAMENTALIST ISLAMIC STATE?</p> <p>DEMOCRACY IS DEMOCRACY.</p> <p>DEMOCRACY IS DEMOCRACY.</p> <p>DEMOCRACY IS DEMOCRACY.</p> <p>DEMOKRASİ DEMOKRASİDİR!</p> </div>
	<p>Sovyetler Birliğinin dağılması üzerine demokratik süreçlerin milliyetçileri iktidara getirdiği Ermenistan ve Azerbaycan'a bakın; her lider ülkesinin savaşa doğru kaymasına yardım etti.</p> <p>Barışı geri getirmek ve ekonomik büyümeyi sağlamak üzere Azerbaycan'ın geniş petrol kaynaklarını geliştirmek için bir darbe gerekli oldu.</p> <p>Darbe olmasaydı, Birleşik Devletlere, komşu İran üzerindeki tazyikini arttırması ve aynı zamanda İran ile ilişkileri "kendi şartlarımızla" normalleştirmeye teşebbüs</p>

Vurgular	Metin
	edilmesi imkânını veren, Batılı petrol şirketlerin halihazırdaki yerleşmeleri mümkün olamayacaktı.
	Tabii ki, Philadelphia'daki 1787 Anayasa Konvansiyonu'nda demokrasiyi destekleyen görüşler ifade edilmişti, fakat bunlar bugün inkâr ettiğimiz tarihi ve sosyal analizlerle yumuşatılmıştı.
<p>Emekli Korgeneral Dave R. Palmer 1794'te <i>"America, Its Army, and the Birth of a Nation (Amerika, Ordusu ve bir Millet in doğuşu), 1994"</i> kitabında şöyle yazdı: <i>"Birleşik Devletlerin Anayasası ellibeş adam -ve bir hayalet tarafından yazılmıştır. Hayalet, onyedinci yüzyılın ortalarında, Parlâmentoyu Krallığa karşı koruduğu sırada, İngiliz Krallarının idaresinde var olanların hepsinden daha kötü bir tiranlık yaratan, at üstündeki tipik kurtarıcı adam olan Oliver Cromwell'inki idi.</i></p> <p><i>Kurucular, bir Cromwell tarafından kandırılabilir, kötü eğitilmiş bir nüfusun ve bir tek şahsın ellerine çok fazla gücün geçmesi ihtimali karşısında dehşet duydular. Bu yüzdendir ki, kitlelerin heveslerini süzgeçten geçiren seçilmiş bir kurum sistemi inşa ettiler ve hükümeti üç dala bölerek gücü dağıttılar".</i></p>	
	<p>Hayaletleri bugün ihmal ediyoruz – Rwanda olaylarından ortaya çıkan ders gibi, burada batının yerleşmesini sağlamağa çalıştığı parlamenter sistem yüzbinlerce Tutsis'in Hutu milisleri tarafından katledilmesindeki bir unsurdu.</p> <p>Kısmen Batı hükümetlerinin tazyikine cevaben, Rwanda'nın rejimi 1992'de çok-partili bir sistem tesis etti ve kendisini bir koalisyon hükümeti olarak şekillendirdi. Yeni siyasi partiler ölüm saçan milisleri organize eden etnik guruplar için maske oldu ve yeni hükümetin koalisyon yapısı 1994 yılındaki soykırıma yol açan olayların şartlarının hazırlanmasına yardım etti. Kitle ölümlerinden şüphesiz kötü bireyler sorumlu idi. Fakat onlar, inşa edilmesine bizim etnik merkezli kibrimizin yardım ettiği, mahvedici kusurları olan bir sistem içinde hareket ettiler.</p> <p>Gerçekte, bizim başka ülkelere Batı parlamenter sistemi kabul ettirmek için çabaladığımız çoğu ahlaki teşebbüsler on-dokuzuncu-asrın Batılı sömürgecilerinin – ki bir çoğu eşit derecede idealist idi – iyi-çalışan reislik ve kabile himayesi sistemlerinin yerine yabancı idari tatbikatları koymalarına benzemez değildir.</p> <p>Sovyetler Birliğinin çökmesi bizim için, Rwanda ve diğer ülkelere siyasi partiler kurmaları için tazyik yapmamız</p>

Vurgular	Metin
	<p> için hiç de sebep değildi; halbuki bizim Soğuk Savaş sonrası siyasetimiz, hatta dünyanın Soğuk Savaşın azıcık temas ettiği bölgelerinde bile genellikle böyle oldu.</p> <p>1989’da kurtarılan Doğu Avrupa ülkeleri, farklı derecelerde, demokrasi ve ilerlemiş endüstriyel hayat için gerekli tarihi ve sosyal ön-şartlara sahiptiler: burjuva gelenekleri, Batı’nın Aydınlanmasına maruz kalmak, yüksek okuma-yazma oranı ve diğerleri.</p> <p>Soğuk savaş sonrasında bu ülkelere demokrasi getirme gayreti makul olmuştur.</p>
<p>Hiç de makul olmayan gelişen dünyanın insanların kafalarına silah dayayarak, aslında, <i>“Sanki Polonya ve Çek Cumhuriyeti’nde olduğu derecede Batı Aydınlanması tecrübesinden geçmiş gibi davranın; sanki nüfusunuzun %95’i okur-yazarmış gibi davranın; sanki hiç kanlı etnik ve bölgesel anlaşmazlıklarınız yokmuş gibi davranın.”</i> demektir.</p>	
	<p>Devletler asla seçimler tarafından şekillendirilmemiştir. <i>Coğrafya, yerleşim kalıpları, okur-yazar burjuvazinin yükselmesi ve trajik olarak etnik temizlik</i>, devletleri şekillendirmiştir.</p> <p>Meselâ, Yunanistan kısmen istikrarlı bir demokrasidir çünkü asrın başlangıcında -mülteci transferleri şeklinde- tek-ırklı bir toplum yaratan oldukça merhametli bir tarzdaki etnik temizliği tamamlamıştır.</p> <p>Buna rağmen, Yunanistan’ın darbelerini arkada bırakabilmesi için birkaç on sene geçmesi gerekti. Her şeyden evvel bürokratik kurumların hiçbir zaman iyi çalışmadığı toplumlarda, tesirsiz uzlaşmalar ve kolay yıkılan koalisyon hükümetleri gerektirerek, demokrasi ekseriya devletleri zayıflatır.</p> <p>Çünkü demokrasiyi, başlangıçta ne devletler kurar ne de onları güçlendirir,....</p>
<p>...çok-partili sistemler, verimli bürokrasileri ve gelir vergisi ödeyen bir orta sınıfı olan ve politikacıların, bütçe ve diğer ikincil meseleler hakkında didişmek için serbest bırakıldıkları, hudutları ve güç paylaşımı gibi birincil sorunlarını çözmüş bulunan milletler için uygundur.</p>	
	<p>Bugün Pasifik Kıyıları ve Güney Amerika’nın güney konisindeki kalıp budur, fakat Latin Amerika’nın diğer kısımlarında, güney Asya’da veya sahra-altı Afrika’da böyle olmuyor.</p> <p>Kongo Demokratik Cumhuriyeti (daha önce Zaire) gibi fert başına milli gelirin \$200 olduğu ve ortalama bireyin ya kırsal bir köylü veya şehirli bir köylü olduğu; yollar,</p>

Vurgular	Metin
	<p>kanalizasyon ve böyle pek az alt yapının mevcut olduğu; ve bürokratik kurumların eksik bulunduğu bir yerin, Bismarck veya disiplinsiz askerler gelmeden yıllarca yerinde kalacak Jerry Rawlings – <i>diktatörlük ile ülkesine istikrar getiren ve ondan sonra kendisini demokratik yolla seçtiren Ganalı yönetici-</i> gibi bir lidere ihtiyacı vardır.</p>
	<p>Demokrasiyi gelişme ile eşitleştiren sahra-altı Afrika'daki yabancı muhabirler, tarihi ve asırlardan bu yana politik felsefeyi ihmal ederek, işin bu noktasını görmezden geliyor.</p> <p>Onlar seçimin <i>diktatörler ile demokratlar</i> arasında olduğunu düşünüyorlarmış gibi görünüyor. Fakat birçok yerler için tek seçim <i>kötü diktatörler ve görece olarak daha iyi olanlar</i> arasındadır.</p> <p>Böyle yerlere seçimleri zorlamak bize bir süre bir miktar memnuniyet verecektir. Fakat birkaç ay veya yıl sonra el bombaları olan bir gurup askerin canı sıkılacak ve hırslanarak, henüz filizlenen demokrasilerini kolaylıkla alaşağı edeceklerdir.</p>
<p>Büyük ihtimal ile demokratik hükümetin zayıf yönetimleri daha başlangıçta hiç bir zaman kurumsal bir temeli olmamış fırsatçı, didişen, tesirsiz politikacılardan oluşacaktır; modern bürokrasiler yüksek okur-yazarlık oranlarına sahip birkaç nesle ihtiyaç gösterir.</p>	
	<p>Bu kuralı kanıtlayan, bölgedeki büyük istisna Hindistan dahi, Bihar ve diğer fakirlikten-yıkılan yerler yarı-anarşi içinde kaldığı halde, bir demokrasi olarak melez bir başarı kaydetmiştir.</p> <p>Dikkat çeken bir Asya uzmanı olan Ross Munro, Çin otokrasisinin Çin nüfusunu endüstri sonrası devrin cefalarına Hindistan'ın demokrasinden daha iyi hazırlamış olduğunu belgelerle göstermiştir.</p>
<p>Tabii, bizim soğuk savaş sonrası demokrasiyi yaygınlaştırmak misyonumuz, kısmen <i>takınılmış</i> bir tavidir. Ortadoğu'da, başka yerlerde olacağı gibi, Amerika'nın, petrol zengini Müslüman dünyasındaki en önemli müttefikleri olan Mısır ve Suudi Arabistan'da bizim için en kötü kâbus serbest ve dürüst seçimler olacaktır.</p>	
	<p>Soğuk savaşın sona ermesi bizim menfaatlerimiz için çok önemli olmayan otoriter rejimlere karşı davranışımızı değiştirmiştir.</p> <p>Biz demokrasiyi yüceltmekteyiz ve bu arada Kral Hüseyin gibi bir otokrat için ve kendi ülkelerindeki "demokrasilerin" arkasındaki gerçek güç oldukları için Türk ve Pakistan askerlerine minnettarız.</p>

Vurgular	Metin
	<p>Apaçıktır ki, soyut olarak demokrasi sivil toplum ve insan haklarına saygı gibi inkâr edilemeyecek iyi şeyleri içine alır. Birçok yerde neler olduğunun izah edilmesi dolambaçlı olmayı gerektiriyor.</p>
	<p style="text-align: center;">Yeni Otoriterlik</p> <p>İnsan hakları için endişelenen ahlâkçı, liberal, neo-muhafazakârlar ve güvenlik, güç-dengesi siyaseti ve ekonomik meselelere endişelenen hüzünlü gerçekçiler-en meşhuru Henry Kissinger- arasındaki savaş iki büyük İngiliz filozof arasındaki klâsik tartışmanın bir varyasyonudur: Yirminci yüzyılın liberal hümanisti İsaiah Berlin ve onyedinci yüzyıl monarşist ve Thucydides çevireni, Thomas Hobbes.</p>
	<p>Arşivlerden: "Running Scared, (Korku ile kaçış)" Anthony King (Ocak, 1997) <i>"Politikacılarımızın kabul ettikleri yasalar, acı veren bir sıklıkla, problemleri çözmek yerine -bizim bir türlü bitmeyen seçim kampanyalarımızla- politikacıları mağlubiyetten korumak için kurgulanmıştır. Kısacası, onlar bizden yönetemeyecek kadar çok korkuyorlar."</i></p> <p>Berlin, tarihi <i>kaçınılmazlığa</i> bağlanmanın bizi insan yapan karakteristikleri çok hakir görerek, -her ikisi de tarihi belli bir istikamete zorlamak için aşırı teşebbüsler olan- nazizm ve komünizme yol açtığını ileri sürdü.</p> <p>Hobbes, Berlin'in konferansında azarladığı meşhur filozoflardan sadece birisi ise de, Berlin ve diğer ahlâkçıların bu kadar yerdığı şeyin ne olduğunu uygun bir şekilde ortaya koyan da Hobbes'in soğuk ve elemanter felsefesidir. Hobbes beşeri varlıkların maymunlardan daha asil olsalar da, yine de biyoloji ve çevre tarafından idare edildiğini savunur.</p>
<p>Hobbes'a göre;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bizim iyiyi kötüyü ayırma yeteneğimiz hem tutkularımız için bir maske, hem de köledir; dinlerimiz salt korkudan ortaya çıkar ve bizim ilahiliğimiz hakkındaki teoriler nasıl davrandığımız gerçeğine tabidir. - Öğretici despotluk bu yüzden demokrasiye tercih edilmelidir; kitlelerin, kendilerine karşı korunmağa ihtiyacı vardır. 	
	<p>Cromwell'in idaresindeki parlamenter yönetimin çözülmesi sırasında yaşamış olan Hobbes, demokrasinin, diğer faktörler arasında, Atina'nın zeval bulmasından sorumlu olduğunu ispat etmek için Thucydides çevirisini yayımladığını söyler.</p>

Vurgular	Metin
<p>Atina üzerinde düşünen, Hobbes'ın çağdaşı ve takipçisi olan filozof James Harrington, "bir kalabalık içinde tartışma olmasından daha tehlikeli hiç bir şey düşünemeyeceğine" işaret etmişti.</p>	
	<p>Her ne kadar soğuk savaşı takiben salınımın demokrasiye doğru eğimi liberal felsefe için bir zafer oldu ise de, sarkaç ait olduğu yerde -Berlin'in idealleri ve Hobbes'ın gerçeklerinin ortasında- duracak.</p>
<p>Bir politik sistem iki taraftan birine çok fazla eğilirse, yeniden hizalanma veya felâket bekliyor demektir.</p>	
	<p>1993 yılında, Pakistan, tarihindeki en başarılı yönetilme dönemini yaşadı. Hükümet ne demokratik ne de otoriter değildi, fakat ikisi arasında bir karışımdı.</p> <p>Seçilmeden gelen Başbakan, Moin Gureshi, kendisi de asker tarafından desteklenen, Cumhurbaşkanı tarafından tercih edilmişti. Qureshi'nin memnun etmek zorunda olduğu seçmenleri bulunmadığından, politik istikrar ve ekonomik büyümeyi geri getiren cüretli atılımlar yapabildi.</p> <p>Gureshi'den önce, Benazir Bhutto ve Nawaz Sharif'in seçilmiş hükümetleri altında şiddet ve istikrarsızlık olmuştu. Bhutto'nun hükümeti esas itibarı ile güneyde yaşayan etnik-Sindhi mafia temelli; Sharif'inki ise coğrafi merkezden etnik-Punjabi mafya idi.</p> <p>Qureshi ülkeyi tekrar "halka" teslim ettiğinde, seçimler Bhutto'yu iktidara getirdi, ve kaos yeniden başladı. Nihayet, geçen yılın Kasım'ında, askerinin desteklediği Pakistan Cumhurbaşkanı Bhutto'yu tekrar azletti.</p> <p>Ülkenin her tarafındaki ferahlama nidaları işitilebildi. Son seçimler Punjab'lı Sharif'i tekrar iktidara getirdi. İlk seferinde olduğundan daha iyi yönetiyor, fakat toplumsal şiddet Pakistan'ın en büyük şehri Karaçi'ye geri geldi.</p> <p>İnanıyorum ki, Pakistan 1993'de pek iyi çalışmış olan gibi bir melez rejime giden yolunu tekrar bulmalıdır; diğer tercihler demokratik anarşi ve askeri tiranlıktır.</p> <p>(Tabii, anarşi ve tiranlık yakinen ilişkilidir; güç boşluktan nefret eder ve ister istemez biri diğerini gerektirir. Afgan başkenti Kabil'i 1996'da bir gün hiç kimse yönetmiyordu; ertesi gün, sofu bir dini hareket olan Taliban tarafından yönetilir oldu.)</p>

Vurgular

Türkiye'nin durumu, Pakistan'inkine benzer. Soğuk Savaş sırasında, demokrasi kitlesel şiddeti getirince, hemen hemen her on yılda bir Türkiye'nin askerleri müdahale etti.

Fakat, artık Türkiye'deki darbelere Batı hoşgörü göstermiyor; bu yüzden sivil hükümetlerin, bizim rahatımız için ve birçok seküler Türk açısından aşırı irrasyonel şekilde hareket etmelerine mani olmak için Türk askerleri perde arkasından çalışmak zorunda kalmıştır.

Türkiye'de seçilmiş hükümetler, ordu tarafında artan bir şekilde sınırlandıkça, muhtemelen periyodik darbeler yerine daha sakin bir askeri yönlendirme gelişecektir. Dönüm noktası sistemin hangi isimle anıldığı değil fakat sistemin gerçekte nasıl çalıştığıdır.

Metin

Peru, incelikli bir otoriterliğin bir başka tarzını göstermektedir. Peru'lu seçmenler, 1990 yılında, demokrasilerinin bazı kısımlarını kaldırması için, Alberto Fujimori'yi seçtiler. O da öyle yaptı ve bunun neticesi olarak Peru'ya bir ölçüde sivil toplumu geri getirdi.

Fujimori kongreyi dağıttı, 'Shining Path' gerilla hareketini zayıflatmak için kullanarak, enflasyonu %7,500'den %10'a indirerek ve Peru'ya yatırım ve işleri geri getirerek artan bir şekilde gücü kendi ellerine aldı. Fujimori, 1995'de en yakın rakibinden üç kat fazla oy alarak tekrar seçim kazandı.

Fujimori'nin hile ve şirket-stili maliyet-fayda analizi kullanması, Lima'daki Japon büyükelçiliğinin, teröristler tarafından işgali krizini ustalıkla parlak bir şekilde bitirmesine müsaade etti.

Teröristlerin öldürülmesi ile sonuçlanan komando baskını, bir önceki hükümetin kaotik şartlarında belki de asla vuku bulmayacaktı. Fujimori'nin yaşadığı ve halâ var olan birçok probleme rağmen, Peru'nun onun yönetiminden faydalanmadığını söylemek zordur.

Bu ülkelerin pek çoğunda – bilhassa işsiz birçok şiddet eğilimli, genç erkeklerin varlığı gibi – Hobbesian gerçekler, radikal hareket edilmesini gerektirmiştir.

Geçen sene araştırmacılar Christian G. Mesquida ve Neil I. Wiener, York Üniversitesindeki bir araştırmada genç nüfusları olan ülkelerin (özellikle genç fakir erkekler) politik şiddete maruz olduklarını ispat etmişlerdir.

Vurgular	Metin
<p>Üçüncü Dünya nüfuslarının çarpıcı bir şekilde artması (gerçi azalan bir oranda olsa da) ve artan bir şekilde şehirleşmesi karşısında, başarı ile yönetebilmek için, demokratlar gittikçe daha yaratıcı ve diktatörler daha fazla müstebit olmağa mecburdurlar.</p> <p>Şehirleşmiş bir gezegende, keza asayiş de daha önemli olacaktır; “police” kelimesinin etimolojisinin, Grek <i>polis</i> kelimesinden geldiğini belirtmek gerekir.Yalpalayan demokrasiler ve despot askeriye, şiddete-meyilli gençler için iş yaratılması için ihtiyaç olan yatırımcıları korkutacağından dolayı, zaruri olarak daha melez rejimler ortaya çıkacaktır.</p> <p>Onlar kendilerine demokrasi diyecektir ve biz de yalana katılabiliriz – fakat Peru’da olduğu gibi, rejimler kesinlikle daha otokratik olacaktır.</p> <p>Hobbes, Thucydides’in “<i>ismen demokratik, fakat gerçekte Perikles’in altında monarşik olduğu zamanlarda Atina hükümetini övdüğünü</i>” yazdı.</p> <p>Keza, Ploybius da tek istikrarlı hükümet şekli olarak karma rejimleri tavsiye etti.</p>	
	<p>Üstelik Dünya Ekonomik Forumu başkanı Klaus Scwab, ve diğer uzmanların korktuğu gibi, dünya sermaye piyasaları 2000 yılına gelindiğinde bir likidite yetersizliğinin tesiri altında kalırsa¹, gelişmekte olan ülkeler arasındaki daha zor bulunur yatırım finansmanı için daha şiddetli rekabet işbilir neo-otoriter hükümetler için ihtiyacı süratlendirecektir.</p>
	<p>Örnek olarak, Singapur ve Güney Afrika’daki şu andaki realite, bizim demokratik değişmezlerimizi parçalıyor.</p> <p>Lee Kuan Yew’un devleti, pederşahi, liyakate dayalı (meritocratic) ve kesinlikle demokratik olmayan bir şirkete dönüştüren neo-otoriterliği, aşağılık fakirlikten refaha dönüştürmüştür.</p> <p>İş adamları ve ekonomistler arasında Dünya Ekonomik Forumu tarafından yapılan bir araştırma, küresel rekabet indeksinde görülen en ileri elli üç ülke içinde Singapur’u 1 numaraya yerleştirdi.</p> <p>İş adamlarının yararına olan ekseriya ortalama yurttaş için de yararlıdır: Singapur’da kişi başı servet hemen hemen, Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme İndeksinde</p>

¹ 1997 yılında yazılmış bulunan makalenin 2001 krizini ve sonrasında gelen mali krizleri ve bunların olası rejim yansımalarına yansımalarını tahmin edebilmiş olması ilginçtir (BNGV Notu).

Vurgular	Metin
	<p>birinci sırada olan, Kanada'ninkine eşittir.</p> <p>Lee otuz sene evvel Singapur'u teslim aldığı zaman, sivrisinek-kaynayan, genellikle su tesisatı ve elektrik olmayan gecekondularla dolu bir bataklık idi.</p> <p>Pislik ve yoksulluktan kurtarılmak insan hakkı sayılmaz mı? Harvard'da uluslararası ticaret profesörü olan, Jeffrey Sachs "iyi hükümetin" yolsuzluktan, anlaşmalara riayetsizlikten, varlık kamulaştırılmasından ve bürokratik verimsizlikten göreceli güven demek olduğunu yazıyor.</p> <p>Singapur'un bu konulardaki şöhretinin üstüne çıkılamaz. Eğer Singapur'un 2.8 milyon yurttaşı bir gün demokrasi talep ederlerse, Velinimetlerini yerlerinden etmek için güven kazanmadan önce müreffeh orta sınıfların otoriter rejimler altında ortaya çıktığı iddiasını ispat etmiş olacaklardır. Singapur'un başarısı korkutucudur, bununla beraber varlığı kabul edilmelidir.</p> <p>Bu arada, demokratik Güney Afrika, güvenlik firması 'Kroll Associates' e göre, savaş bölgeleri dışında, dünyadaki en şiddet dolu yer olmuştur.</p> <p>Adam öldürme oranı Birleşik Devletlerdekine altı katı, Rusya'nın beş katıdır.</p> <p>Her polise karşılık on özel-güvenlik görevlisi vardır. Para değeri büyük çapta düşmüş, öğrenim görmüş insanlar kaçmağa devam ediyor ve uluslararası uyuşturucu kartelleri ülkeyi, yeni bir aktarma merkezi yapmıştır.</p> <p>Gerçek işsizlik yüzde 33 ve muhtemelen gençler arasında çok daha yüksektir.</p>
<p>Yeni işler, yabancı yatırımcıların işbirliği olmadan yaratılamaz, fakat onların endişelerinin yatıştırılması demokrasinin müsaade etmeyeceği sendika-dağıtma ve polis hareketlerine ihtiyaç gösterecektir.</p>	
	<p>İrk ayırımının (apartheid) son on rejimin arkasındaki güç Güney Afrika ordusu olmuştur. Ve gelecekte de Güney Afrika'nın yönetilmesinde yardım edecek yine askeriye olacaktır.</p>
<p>Eğer başarılı olmak istiyorsa Güney Afrika'nın, Pakistan gibi hatta daha fazla olarak, bir melez rejime yönelmesi mukadderdir.</p>	
	<p>İrk ayırımının suçları ile yüzleşmek üzere Güney Afrika'nın duyguları etkileyen atılımları için yapılan yayınların bolluğu ülkenin büyüyen problemlerinin gözden uzak kalmasına hizmet ediyor.</p>
	<p>İrk bakımından sembolik olan o ülkenin güçlükleri hakkında bu tarzdaki kutlayıcı, geriye-dönük yayınların sanki dünya çapındaki insancıl teşebbüsün sınırlarını</p>

Vurgular	Metin
	açığa çıkarması gibi bir korku hissi mevcuttur.
	<p>Muhalefet lideri ve Nobel barış ödüllü Aung San Suu Kyi'nin Batılı gazeteciler tarafından tanrılaştırılmasına rağmen Burma için de melez bir rejim kader olabilir.</p> <p>Birleşik Devletlerin, Burma'ya karşı yaptırımlara davetine rağmen, daha yakından nüfuz sahibi olanlar –yani Burma'nın Asya'daki komşuları ve bilhassa Tayland'inki gibi şirketleşmiş- oligarşik askerler- Burma'daki cunta ile ticari bağlantıların arttırılması hakkında bir nedamet göstermiyorlar.</p> <p>Aung San Suu Kyi Burma'nın lideri unvanını taşıyabilir, fakat ancak eş-yönetici askerlerin zımnı onayı ile. Aksi takdirde Burma istikrarlı olmayacak.</p>
Bir baş parmak kaidesi, hükümetler liberal hümanistlerin arzu ettiğine göre değil de iş adamlarının ve diğerlerinin gerekli gördüklerine göre tayin edilir.	
	<p>Avrupa'da 1848 yılında muhtelif demokratik devrim başarısız oldu, çünkü entelektüellerin istediği, gelişmekte olan orta sınıfın istediği değildi.</p> <p>En iyi durumda bir orta sınıfın ancak başlangıçlarında olan, bugünkü dünyanın pek de az olmayan kısmında, yirminci yüzyılın sonu yerine ondokuzuncu yüzyıl ortasının Avrupa'sı daha yakın bir örnek temin eder.</p> <p>Gerçekte, bizim şimdi demokrasi tavsiye ettiğimiz en fakir ülkeler için, Cromwell'in İngiltere'si en iyi örnektir.</p> <p>Sadece üç misal alırsak, değerleri genellikle Amerikalılar için Bosnalı Sırplar veya Lübnanlı Falanjist'ler için farklı Hıristiyan dininde olduğu gibi, bir hükümetin nominal sistemi onun içinde faaliyet gösterdiği toplumun tabiatından daha az belirgindir.</p>
Ve demokrasi çeşitli yerel kültürlerin toprağının derinliklerine battıkça, ekseriya besleyici olmaktan uzak tortular bırakır.	
	<p>Örnek olarak, Kamboçya'da "Demokrasi"; orada Birleşmiş Milletler himayesinde 1993 yılında yapılan seçimlerden adeta hemen derhal sonra başka bir şeye dönüştü.</p> <p>Kırılgan bir koalisyondaki iki Başbakan'dan birisi olan, Hu Sen, iyi korunan bir yeraltı sığınağında yaşadı ve oradan fiziki olarak gazetecileri tehdit etti, büyük rüşvetler karşılığında hükümet ihalelerini dağıttı.</p> <p>Geçen yaz yaptığı darbe ile kendisinin eş-başbakanını devirmesi ve demokratik tecrübeyi sonlandırması hiç de sürpriz olarak gelmemeliydi.</p>
<p>"Dünya Hükümeti"</p> <p>Liberallikten ne kadar uzak olurlarsa olsunlar, otoriter veya melez rejimler</p>	

Vurgular	Metin
<p>halklarına güvenlik sağlayabiliyor ve ekonomik büyümeyi ateşliyorlarsa meşru olarak muamele görecektir.</p> <p>Ve gün geçtikçe artan bir şekilde sınır tanımaz hale gelen finansal pazarlar tarafından yönlendirilen bir dünyada kolaylıkla kabul görecektir.</p>	
	<p>Senelerdir idealistler bir “dünya hükümeti” nin rüyasını görmüşlerdir. Tarihin içinde yer alan gelişmelere bakınca, gerçekten bir dünya hükümeti ortaya çıkıyor.</p> <p>Adeta tarifi itibarı ile gücü sadece en fakir ülkeleri etkileyen, Birleşmiş Milletlere atfı yapmıyorum. Bosna ve Somali’deki barışı sağlama başarısızlıklarından –ve Kamboçya’yı demokratik yapmak için olan 2 milyar \$’lık beceriksizliğinden sonra- BM devletler üstü bir yardım kurumu olmak yolundadır.</p>
<p>Daha ziyade, birçok ülkede, görünmeyen söz sahipleri haline gelen uluslararası şirket ve pazar düğümlenmelerinden bahsediyorum.</p>	
	<p>Bugünlerde, gelişmekte olan bir ülkenin lideri için Dünya Ekonomik Forum’unda yatırımcı şirketler önünde bir oturuma katılmak, Birleşmiş Devletler Genel Kurulu önünde konuşmaktan çok daha önemlidir.</p> <p>Uluslararası Af Örgütü, milli hükümetlere her zaman yapmış olduğu gibi şimdi de şirketlere brifing veriyor.</p> <p>Interpol yetkilileri muayyen konulardaki istihbaratı şirketlerle paylaşıyorlar.</p>
<p>Malezya Başbakanı Mahathir Mohamad, münhasıran uluslararası şirketler için dizayn edilmiş iki yeni şehir ve bir yeni havalimanı olan kendisinin “multi medya süper-koridoru” dediği düşük-vergili bir bölge inşa ederek, (en azından bu olayda) yeni dünya nizamını tanıyor.</p>	
	<p>1995 yılında Sierra Leone’de istikrarı nispeten geri getiren, dünyanın en etkili barış-yapıcı gücü BM değil, <i>Executive Outcomes</i> (İcracı Sonuçlar) diye adlandırılan Güney Afrikalı şirketleşmiş bir paralı askerler gücüdür. (Bu, ekonomik menfaatler için şeffaf olarak ordular toplayan Britanya Doğu Hindistan (British East India) şirketini hatırlatmaktadır)</p> <p><i>Executive Outcomes</i>’ın, yetişkinlerin sadece % 20.7 sinin okuyabildiği, Sierra Leone’den ayrılmasından sonra çok geçmeden o ülkenin model sanılan demokrasisi, Sudan’ının model demokrasisinin 1980’lerde yaptığı gibi, askeri anarşi ile parçalandı.</p>
	<p>Arşivlerden :</p> <p>"The Business of Politics, (Siyasetin İş Tarafı)" by Gregg</p>

Vurgular	Metin
	<p>Easterbrook (Ekim, 1986) "PAC'ların (Poitical Action Committee [Politik Eylem komitesi]) rakiplerini desteklemek iması ile ürkekleştirmelerine karşılık, kongre üyeleri de üstü kapalı söylemlerle PAC'ları şartlarını kabul etmelerini ya da yerlerini kabul eden bir rakibe kaybedeceklerini hissettirmeyi öğrenmişlerdir."</p>
<p>Dünyanın en büyük ekonomilerden, 51'i ülkeler değil, şirketlerdir. En büyük 200 şirket dünya iş gücünün %75 istihdam etmelerine karşılık, dünya ekonomik hareketinin %28 inin sebebidir.</p>	
	<p>En büyük 500 şirket dünya ticaretinin %70'ini teşkil ediyor. Şirketler ulusal-devletler halinde gelişmiş feodal topluluklar gibidir; onlar politikanın yeni Darwinian örgütünün öncüleri olmaktan başka bir şey değildir.</p> <p>Çünkü onlar, dünyada yaşayanların şaşırtıcı bir çoğunluğunun kökleri hala yerel arazilerde iken gerçek global küreselleşmenin en önündedirler.</p> <p>Şirketler birkaç on yıl daha, –oradaki daha ucuz iş gücü için güvensiz bir tesis açmak üzere buradaki fabrikayı hemen kapatarak- yarattıkları sosyal ve çevresel yıkıntılarını arkalarında bırakmakta serbest olacaklar.</p> <p>En sonunda, teknolojik gelişmeler hızlanmağa devam ederken ve dünyanın orta sınıfları birbirine daha yakınlaşırken, şirketler birlik teşkil eden global topluluğa karşı pekalâ daha sorumlu ve yeni politik ve kültürel şekillenmelere karşı evrilme yolunda daha az ahlâk dışı olabilirler.</p>
	<p>Bir örnek olarak, ABB Asea Brown Boveri Ltd. 140 ülkede 1300 şirkete bölünmüş, yıllık 36 milyar dolarlık bir uluslararası şirkettir; hiçbir milli gurup çalışanlarının yüzde 20 sinden fazlasına sahip değildir.</p> <p>ABB'nin baş icra görevlisi, Percy Barnevik, son günlerde bir mülâkatında bu şekilde dağılmanın ABB'nin kendi global ABB kültürünü –bir şemsiye kültür de diyebilirsiniz- geliştirebilmesi için öyle tertiplendirildiğini söyledi.</p> <p>Barnevik en iyi yöneticilerinin, kendilerinin ve ailelerinin farklı ülkelerde yaşayarak ve büyüyerek "global kişilikler" geliştirebilmeleri için, belirli fasılalarla yerlerinin değiştirildiğini izah etti.</p> <p>Üstelik ABB yönetici kadroları hiçbir zaman bir tek ülkeden olan çalışanlardan teşkil edilmez. Barnevik, bunun "kültürler-arası bağlılığı" teşvik ettiğini söylüyor.</p>
<p>Bireysel noksanlıkların – yani ırk veya etnik – kolektif gurur ile maskelendiği, sol'un çok-kültürlülüğünden farklı olarak, ABB gibi, bir çok uluslu şirket, bireylerin kendi liyakatlerine bağlı</p>	

Vurgular	Metin
<p>olarak yükselip veya düştükleri, bir farklı çok-kültürlü çevre yaratmıştır.</p> <p>Bugünün ve geleceğin melez rejimleri gibi, böyle evrilen bir şirket toplumu eski dünyanın oligarşilerine ürkütücü bir benzerlik taşıyabilir. Barnevik "<i>ademi merkezîyet, merkezi düzenleme ile el ele gider</i>" diyor.</p> <p>Batıda bilindiği şekli ile demokrasi tarafından olması istenen sosyal gelişme seviyesi azınlık bir alanda var olmuştur; hatta orada da sadece tarihin belirli dönemlerinde..</p> <p>Sıkıntılı bir geçiş devresine giriyoruz ve bizim tarzımızdaki demokrasiyi dış memleketlerde öğütlerken, kendi ülkemizde bizden uzağa kayıyor.</p>	
<p>"Politikanın" daralan Nüfuz Alanı</p> <p>Ben, politikanın gerçek tabiatı nedeniyle şirketlerin üzerinde özellikle duruyorum: <i>güce kim sahiptir veya değildir?</i></p>	
	<p>Muayyen bir toplumun politik sistemini tam olarak kategorize etmek için, onun içindeki ağırlık taşıyan güç unsurlarını tarif etmek gerekir..</p> <p>Yüksek mahkeme Hakimi Louis Brandeis bunu sezgisel olarak farkedip , bu yüzden de şirket tekellerine karşı ağır sözler söyledi.</p> <p>Aslında, şirketlerin hükümet ve ekonomi üzerinde kullandığı tesir o kadar geniş ve açıktır ki bu noktanın üzerinde fazlasıyla ile durulmasına ihtiyaç yoktur. Fakat ortaya çıkmakta olan daha örtülü şirket gücü formları vardır.</p> <p>Şirketler tarafından inşa edilmiş, <i>çevresi korunmuş ikamete mahsus alanlar</i>'ın sayısı, 1960'ların başlarında 1,000 adetten 1980'lerin ortalarında 80,000'e çıktı; dramatik artışlar 1990'larda da devam etmekte ("<i>Özel Girişli alanlar</i>" bir Amerikan icadı değildir. Rio de Janeiro ve Mexico City gibi derin sosyal bölünmelerin bunları orta sınıf için gerekli hale getirdiği Latin Amerika'dan bir ithaldir).</p> <p>Bunun dışında, kamuya ait sokaklar yerine, kendi kuralları ve güvenlik güçleri olan alışveriş merkezleri; kamuya açık oyun alanları yerine özel sağlık kulüpleri; sınırları kesin bir şekilde olan birleşik banliyöler var; ve değişimin tedrici olması yüzünden, olanları fark etmeden korunmuş bir alanın hatırı için bizler kamusal alandan ve <i>toplumsal kontrat</i>'dan vazgeçiyoruz.</p>

Vurgular	Metin
<p>St. Louis'deki Missouri Üniversitesinde bir şehirleşme konuları uzmanı olan, Dennis Judd, geçenlerde bana şöyle dedi, "Amerikalıların bireyselci olduklarını düşünmek boş lâftır. En derinde biz sürüleşmiş hayvanlardan oluşan bir milletiz: birisi bize suç için endişelenmeyeceğimizi ve mülk değerlerimizin güvende olduğunu söylerse haklarımızın pek çoğunu kapısının eşiğine bırakacak fareler gibi boyun eğenleriz.</p> <p>Bir şirketin içinde, halka açık alanda asla razı olmayacağımız sınırlamalara daima rıza gösterdik. Fakat birçoğumuz, gelecekte yaşamın artan bir şekilde bir tür şirket içinde olacağını idrak etmiyoruz."</p>	
	<p>Gerçekte, küresel ticarete adanmış ve özel güvenlik firmaları tarafından korunan hudutları belirlenmiş banliyölere komşu, bir sürü Amerikan şehirleri Singapur'lar olarak yeniden doğuyor; bir örnek olarak, seyahatlerim sırasında St. Louis ve Atlanta'yı aradım ve onları bulamadım.</p> <p>Sadece, bir örnek mimarisi olan oteller ve şirket ofisleri; "nostaljik" göz boyayan turist bölgeleri, etrafları çevrilmiş banliyöler ve terk edilmiş kasvetli şehir bölgeleri buldum; belirgin olarak "St. Louis" veya "Atlanta" diyebileceğim hiç bir şey yoktu.</p> <p>Geçen seneki Atlanta'daki Olimpiyatların, büyük bir ihtimalle gelecekteki tarihçiler tarafından, bölünmüşlüğü gözden saklamak için sosyal dış görünümünün kullanılması yüzünden, post-modern çağın ilk örneği olduğuna hükmedilecektir.</p> <p>Her ne kadar Atlanta'daki beyazlar ve siyahlar farklı bölgelerde yaşasalar ve gün batınca sokakları boşalan şehir merkezi ofis blokları hisarlarından bir kale olsa da, olimpiyat temalarının, barış ve ırkların ahengi olduğu devamlı olarak ilân ediliyordu. Oyunlar sırasında, daha önceki olimpiyatlarda olduğu gibi, ziyaretçileri terörizmden ve rastgele suçtan korumak için gerçek bir orduya ihtiyaç vardı.</p>
	<p>Üniversiteler de, şirketler tarafından yeniden tarif edilmektedir. Geçenlerde Omaha'yı ziyaret ettim, orada –üniversitenin İdare Heyeti projeyi veto etmiş olmasına rağmen– şirketler topluluğu, Nebraska Üniversitesinin Omaha şubesinde bir mühendislik okulu inşasını mümkün hale getirdi.</p> <p>Yerel şirketler, bilhassa First Data Corporation okulu istiyordu, sonunda bir okul olmaktan çok büyük bir bilgi-teknikleri ve mühendislik kompleksini finanse etmek üzere üniversitenin Omaha şubesi ile çalıştılar. Omaha</p>

Vurgular	Metin
	yerleşkesinin rektörü olan, Del Weber de “ <i>gelecek budur</i> ” dedi.
Üniversiteler, şirketler ile <i>müfredat</i> [önemle benimki] ve diğer meseleler üzerinde birlikte çalışan girişimciler olmak zorundadır; aksi takdirde öleceklerdir.	
	<p>Bilhassa San Diego yerleşkesi olmak üzere, Kaliforniya eyalet üniversite sistemi, belki de şirket-akademik sinerji için en iyi örnektir; bu şekilde bir okulun prestiji yükseliyor çünkü müfredatın civardaki teknoloji firmalarında uygulamaları var.</p> <p>Ne devletlere ne de bölgelere bağımlı olmayan şirketler, alışveriş merkezi şeritleri, yan yana şehirler ve Disney’vari turist bölgeleri yaratmıştır.</p>
	<p>Gelişmeler mutlaka kötü değildir; bunlar düşük fiyatlar, yakınlık ve verimli iş gücü temin ederler ve turist bölgeleri durumunda güvenlik sağlarlar. Bizim büyük şirketlere ihtiyacımız var. Toplumumuz malların ve hizmetlerin, daha küçük kuruluşların ulaşamayacağı bir fiyat ve standarda göre üretilmesini mecburi kılan bir sosyal ve teknolojik seviyeye ulaşmıştır. Bununla beraber şehirlerimizin ve kasabalarımızın mimarisinin yeniden şekillendirilmesinin, fiilen bir şirket uzmanları topluluğu tarafından yukarıdan aşağıya doğru kararlaştırıldığı gerçeğini de kabul etmek zorundayız.</p>
<p>Aydınlanmanın Fransız Filozofu Henri de Saint Simon’un kehaneti “<i>insanların hükümetinin yerini şeylerin idaresi alacaktır</i>” olmuştu.</p> <p>Uzmanların bizim içgüdülerimizi yönlendireceğinden ve böylece onları belli bir derecede kontrol etmelerinden endişe etmeliyiz.</p>	
<p>Meselâ, hükümet uyuşturucu zararları ile -ekseriya acınası etkililikte- mücadele ederken, ilaç şirketleri hükümet ve siyasi partiler <i>yolu ile</i>, iddia edilebilir ki, bilinç-değiştirici, etkileri yasalarla yasaklanmış uyuşturucular kadar büyük olan uyarıcılar ve müsekkinler için imtiyazlar almak için çalışmaktadırlar.</p>	
	<p>Orta sınıfın aletlere daha çok ihtiyacı oldukça, bunların üreticilerinin bizim hayatımızın yapısı üzerinde daha fazla baskısı olacaktır.</p> <p>Bilgisayar, tabiatıyla, bireyin gücünü genişletiyor, fakat aynı zamanda bireyselliğimizi eksiltiyor. Bilgisayar ağları üzerinde diğer kişilerin kanaatlerinin devamlı akışı ile tehdit ediliyor olan, <i>sağlıklı bir kendini bulma</i> için bir derece mesafe ve tek başına kalmağa ihtiyaç vardır.</p>

Vurgular	Metin
<p>Federal, eyalet ve yerel seviyelerde demokratik yönetim devam ediyor. Fakat bizim hayatımıza tesir etme kabiliyeti sınırlıdır.</p> <p>Kişisel maddi varlıklarımızın büyüyen yığınları özel hayatımızı daha karmaşık yapıyor ve toplumsal meseleler için daha az zaman bırakıyor.</p> <p>Toplumlar coğrafyadan kurtulmuş ve ilâveten kültürel ve elektronik olarak daha uzmanlaşmış hale geldikçe, gittikçe artan bir şekilde geleneksel yönetim alanının dışına çıkacaklardır.</p> <p>Hem yönetenler hem de yönetilenlerin belirli bir memlekete bağlı bir topluluğun parçası olmağa devam etmediklerinde demokrasi manasını kaybeder.</p>	
<p>Bir asır belki de daha fazla sürecek, küreselleşmenin başladığı ve tamamlanmadığı ve sadakatlerin hayli karmaşık olduğu bu tarihi geçiş döneminde, sivil toplumun sürdürülmesi daha zor olacaktır.</p> <p>Gelecek yüz yıllarda nasıl ve ne zaman oy verdiğimiz, tarihçiler için önemsiz bir ayrıntı olacaktır.</p>	
	<p>Bugünler ve bir asır öncesi arasında güçlü benzerlikler olduğu doğrudur. 1880'lerde ve 1890'larda Amerika büyük sosyal ve ekonomik karışıklıklara maruz kaldı.</p> <p>Endüstrileşme ve şehirleşme dinsel ve ailevi yaşamın köklerini sarstı: mezhepler filizlendi, ırkçı popülistler ağız kalabalıkları yaptılar ve Theodore Dreiser'in kız kardeşi Carrie gibi, bekâr kadınlar pislik içindeki fabrikalarda çalıştılar.</p> <p>Jim Crow sistemi Güney'i eline geçirdikçe, ırkçı gerginlikler arttı sertleşti. Elektrik ampülü gibi cihazlar ve otomobil yeni seçenekler ve baskılar getirdi.</p> <p><i>The Magnificent Andersons'da</i>, Booth Tarkinson "Şimdi, şehir o kadar büyük ki, insanlar onun içinde dikkat çekmeden kayboldular" diyerek hayıflandı.</p> <p>Yüz yıl önce yoksul semtlerin yanı başında milyonerlerin malikaneleri yükseldi.</p> <p>Nispeten az sayıda insanda büyük servet yığılması döneme ismini verdi: Finansal ve siyasi görevi kötüye kullanma hakkında Mark Twain ve Charles Dudley Warner tarafından yazılan bir hiciv'e dayanarak, <i>Altın Kaplamalı Çağ</i>.</p> <p>Asrın sonuna doğru Amerika'daki hane halkının %12'si</p>

Vurgular	Metin
	<p>ülke servetinin takriben %86'sını kontrol ediyordu.</p> <p>Fakat yalnız büyüklükten ibaret olmayan bir fark vardır. 1870'lerden 1890'lara kadar John D. Rockefeller, Andrew Carnegie, J. P. Morgan, ve diğerleri, belirli bir coğrafi alana bağımlı, <i>Amerikan</i> servetleri idi.</p> <p><i>Altın Kaplamalı Çağ</i>'ın milyonerleri, 1860'larda Abraham Lincoln'ün devleti birleştirmesinden doğan engin ülke topraklarına uygun olacak, bir büyüklük ekonomisini finanse ettiler.</p> <p>Bu milyonerler, yapılmakta olan kendi medeniyetlerinin konsolidasyonu için, kütüphaneler ve üniversitelere fonlar verdiler ve senfoni orkestraları ve tarih cemiyetlerinin temellerini attılar.</p> <p>Bugünün servetleri, toplumumuzun geniş bir katmanı yerinde kökleşmiş olarak kalmasına rağmen, zengin bir küresel medeniyetin ve güç yapısının bina edildiği küresel bir ekonomik ortamda yapılmaktadır. Birkaç on sene sonra bir "Amerikan" şehrini tarif etmek zor olabilir.</p> <p>Hatta J. P. Morgan bile milli-devletin hudutları ile sınırlıydı. Fakat gelecekte Disney başkanı Michael Eisner gibileri kim veya ne sınırlayacak? Birleşmiş Milletler mi? Eisner ve onun gibi olanlar sadece "serbest" pazarın temsilcileri değildir.</p> <p>Ne Kurucular ne de ilk filozoflar serbest pazarın, şimdiden birçok şirket yöneticisinin somutlaştırdığı güç ve kaynak yoğunluğuna yol açacağını hiç bir zaman hayal etmemişlerdi.</p> <p>Oysa, dünyadaki her problemi bertaraf etmek için bir program veya politika olduğu liberallerin hatasıdır; muhafazakâr kusur ise, gücün daha gizlice ve bazen daha tehlikeli olarak kullanılabileceği, özel sektör yerine sadece gücün hükümette yoğunlaşmaması için tetikte olmaktır.</p>
<p>Hakemlik Yapan Rejimler</p> <p>Kitleler daha aldırılmaz ve elitler daha az hesap verir oldukça bu tarz şirket gücü daha gönüllü olarak zuhur eder.</p> <p>Maddi varlıklar yalnızca daha kişisel olmağa ve toplumsal hayattan uzaklaşmağa doğru odaklandırmaz fakat aynı zamanda uysallığı teşvik eder.</p>	
	<p>Birinin ne kadar çok varlığı varsa, onları muhafaza etmek için daha fazla fedakârlıklar yapacaktır.</p> <p>Kadim Yunanlılarda bir köle, midesini doldurmak gayreti içinde olan birisidir; bu sahip olduklarını muhafaza etmek gayretinde olan birisini de anlatabilir.</p>

Vurgular	Metin
<p>Aristophanes ve Euripides, geç - onsekizinci-yüzyıl İskoç filozofu Adam Ferguson, XIX yy'da Tocqueville olmak üzere hepsi, maddi refahın, Tocqueville'in kelimeleri ile, insanları "çalışkan koyunlar" haline getirerek, gurursuzluk ve çekingenlik üreteceğini ikaz ettiler.</p>	
	<p>İlimli dozlarda aldırılmazlık mutlaka zararlı değildir. Ben hem yüksek seçmen katılımı hem de istikrarsız siyasetin olduğu ülkelerde yaşadım ve seyahat ettim; Birleşik Devletlerdeki düşük seçmen katılımı kendi başına beni endişelendirmiyor.</p>
	<p>Filozof James Harrington insanların çoğunluğunun umursamazlığının sakin ve sağlıklı bir siyasi iklimin varlığına müsaade edeceğini ifade etti. Ne de olsa aldırılmazlık ekseriya, politik durumun ihmal edilebilecek kadar sağlıklı bir durumda olduğunu gösterir.</p>
<p>Amerika'nın ihtiyacı olan en son şey, politika için tutkusu olan – bilhassa kötü tahsil görmüş ve dışlanmış insanlardır.</p>	
	<p>Fakat seçmen katılımı yüzde 50 civarına indiği zaman orta sınıf kumar 'casino'larında ve devlet piyangolarında şaşırtıcı tutarlar harcıyor, özel sağlık kulüplerine katılıyor ve büyük miktarlarda uyarıcılar ve müsekkimler alıyor, Amerikan toplumunun durumu hakkında haklı olarak endişe olunabilir.</p> <p>Geçenlerde Arizona Üniversitesinde bir basketbol oyununa gittim. Bir şampiyonluk maçı bile olmamasına rağmen, sadece bir itiş kakış idi. Buna rağmen stadyum tıka basa dolu idi ve üç gurup tezahürat lideri vardı. Takım milli şampiyonluğu kazanmadan önce dahi mevsimlik bilet elde etmek adeta imkânsızdı.</p> <p>Üniversiteye \$10,000 ilâ \$15,000 bağış yapmak, mevsimlik bilet için yeterli puan toplamaya yeterken, bir başkası \$100,000 bağışladığı halde yine de hak kazanamayabilir.</p> <p>Tucson boşanma davalarında mevsimlik biletlerin hangi eşte kalacağını birinci derecede bir sorun olduğunu işitmişim.</p> <p>Tribünlerdeki herkesin beyaz; oynayanların hemen hemen hepsinin siyah olduğu dikkatimi çekti. Roma'daki gladyatörler hemen daima Romalılardan farklı bir ırk veya etnik guruplardan idiler.</p> <p>Bir Tucson gazete editörü bana "Bu güneybatıdaki toplumlari bir arada tutan o kadar az şey var ki, basketbol takımı var olanın hepsi" dedi. "Bu bir araya getirilmiş bir spor takımı, bir senfoni orkestrası ve bir kilisedir."</p> <p>Büyük bir eyalet üniversitesi olan ne Tucson ne de diğer herhangi bir güneybatı şehri yerel olarak kâfi yetenek</p>

Vurgular	Metin
	<p><i>bulabilir</i>, diye işaret etti.</p> <p>Toplumun öz saygısı hangi şehrin kendisini temsil etmek üzere uzaklardan en çok sayıda yetenekli siyahları getirmesi meselesi olmaktadır.</p> <p>Başkalarını seyretmeye ve kendimizi avutmağa meraklı olduk. Bir çoğumuz spor yapmaz fakat büyük fiziki sıfatları olan büyük atletleri seyretmeğe bayılırız.</p> <p>Basketbol, futbol ve baseball'un büyük bir iş alanı olması seyircili sporlara rağbeti arttırmıştır.</p> <p>Özellikle basketbolda -oyuncuların şortları ve atletleri ile görüldüğü an- oluşan yapay uyarımı, Filozof Bernard Russel "iç güdüye karşı" gereksindiğimiz <i>kitlesel var olmanın yapay heyecanı</i> diye tarif ediyor.</p> <p>Ülkenin her tarafında boş yer bırakmayan kalabalıkları çeken "aşırı dövüş" denen yeni tür profesyonel dövüşü alın. Boks, karate ve güreşi bir araya getirirken, bunda uydurma hiçbir şey yok – kan hakikaten akıyor.</p>
	<p>Durdurmak için şehir ve eyalet mahkemeleri, ekseriya başarısız olarak, çabaladılar.</p> <p>Bir CNN belgeselinde konuşulan seyirciler tipik alt-orta-sınıf ve orta-sınıf insanlar olarak görüldü, bunlardan bir çoğu dövüslere küçük çocuklarını getirdi.</p> <p>Neden geldikleri sorulduğunda, "kan görmek" istediklerini söylediler. Değerler yerine eğlence sunan Colosseum ruh hali, şirket çağı ile birlikte yürüyor.</p>
<p>Nobel ödüllü Czeslaw Milosz Amerikalıların kitle kültürü ile kendilerini neden alçalttıkları üzerine şu açıklayıcı görüşü ifade ediyor: "<i>Bugün insanoğlu kendisinin içinde hiç bir şeyin olmadığına inanır, kötü olduğunu bilse bile, kendisinin diğerleri ile bir olduğuna inanmak için, yalnız kalmamak için bu yüzden herhangi bir şeyi kabul ediyor. İnsanlar kendi içlerinde pek az şey buldukları için, dünyalarını şöhretliler ile doldurur.</i>"</p>	
	<p>Prenses Diana'nın ölümünün ayrıntıları için sınırsız bir iştah gösterirken, kitleler büyük kısmı trajik olduğu için önemli milli veya uluslararası haberlerden sakınırlar.</p>
<p>Kendisinden ve sorumluluktan vazgeçemedeki bu arzulu hal tiranlığın olmazsa olmazıdır.</p> <p>Klâsik sanat bilgini Sir Moses Finley sert ve nüfuz edici eseri <i>Kadim Dünyada Politika (1983)</i> eserini şu kelimelerle sonlandırdı: "<i>Yönetilenler tarafından kabul edilmedikçe yönetici sınıfın ideolojisinin pek az faydası vardır; Roma</i></p>	

Vurgular	Metin
<p><i>da olağanüstü bir derecede böyle idi. Ondan sonra, ideoloji elitlerin kendi içinde parçalara bölünüp dağılıncaya, netice politik özgürlüğü yurttaşlar arasında genişletmek olmadı, tam tersine onu herkes için tahrip etmek oldu.”</i></p>	
<p>Pekalâ, bizim yöneten sınıfımıza ne oldu?</p> <p>Ben yabancı ülkelerde uzun seneler yaşadım. Tanıdığım yabancı ülkede yaşayanların bir çoğunun, her hangi bir devlet için tehlikeye attıkları hakiki bir şeyleri olmadığını, ütöpik liberal inançları olduğunu biliyorum.</p> <p>Onların vatanseverlikleri tamamen nostaljik idi: Kendi milli marşı çalındığında bir Fransız hanım arkadaşın gözleri dolardı, fakat ne zaman Fransa'ya dönse, Fransızlar hakkında durmaksızın şikâyet ederdi.</p> <p>Mamafih, dış ülkede yaşamadan da bir kişi gün geçtikçe yabancılaşabilir. Hepsi kendi vatanında olmak üzere –bir kimse Oryantal halılara, yabancı mutfağa, seçkin zevklere, yabancı lisanlara aşinalığa, onlarla hayatının artarak birbirine karıştığı denizaşırı ülkelerdeki arkadaşlara ve çocukları için özel okullara sahip olabilir.</p> <p><i>Yerleşik yabancılaşma</i> veya ona benzer bir şey, iletişim teknolojisinin beslediği, üst-orta ve üst sınıfların yeni seküler dini olabilecektir.</p>	
	<p>Ortaçağın sonunda din'in yerini milliyetçiliğin aldığı gibi, modern zamanların sonunda da milliyetçiliğin yerini tedricen geleneksel din, ruhçuluk, belli bir ülkeye olmak yerine gezegene doğru yönelmiş bir vatanseverlik ve çeşitli örgütlenmiş duygular alacaktır.</p>
<p><i>Yerleşik olarak yabancılaşmış olanlar elverişli ve estetik olarak memnuniyet veren bir çevre sağlayan kendi toplulukları ötesinde sınırlı coğrafi sadakati olan bir elit teşkil edebilirler.</i></p> <p>Devlete pek az sadakati olan bir elit ve gladyatör eğlencelerinden hoşlanan bir kitle topluluğu, Leviathan'ların² yönettiği ve demokrasinin içinin boş olduğu bir</p>	

² Thomas Hobbes tarafından 1651'de yazılmış kitap. *Leviathan* kavramı bu eserde mutlak güç ve yetkilere sahip egemen devleti ifade etmek için kullanılır. Kitap *sosyal kontrat teorisinin* en eski örneklerinden biri olarak değerlendirilir. Kaynak : <http://tr.wikipedia.org/wiki/Leviathan>

Vurgular	Metin
toplum teşkil ederler.	<p><i>The Federalist'de</i> James Madison kıyaslanabilir bir durumu düşündü. Madison aşırı derecede dışa-doğru yayılmış bir devleti öngördü, fakat psikolojik olarak bizim aynı milli topluluk içinde yaşamamıza müsaade edecek bir modern ulaştırma şebekesini hiçbir zaman öngörmedi.</p> <p>Böylece onun gelecekteki Birleşik Devletler için vizyonu engin bir coğrafi alanda, vatanseverlik olmadan, yönetimi olan, devlet rekabet eden menfaatler arasında tahkimi sağlayan sadece "bir hakem" olacaktı. Bölgesel dini ve toplumsal kendini-koruma topyekûn istikrar getirecekti.</p> <p>Bütünleşmiş bir Amerikan kişiliği ve kültürü kök saldıği için bu görüş denenmeden kaldı. Fakat Amerika'lılar küresel bir topluluğa girerlerken ve sınıf ve ırk bölünmeleri katılaşması ile Madison'un görüşü yeniden geçerli olabilir.</p> <p>İçi boş yönetim ve bölünmüşlük harmanlamasına dayalı bu senaryonun post-modern bir tarafı ve aynı zamanda kadim bir yanı da var. Banliyöleşme yüzünden, Amerikan toplulukları artan bir şekilde ırk ve sınıf olarak ayrışacaktır.</p>
<p>Toplumlardaki uzlaştırıcı, hem de güven verici kurumlara doğru olan eğilim, bugün nisbeten küçük Avrupa ülkeleri veya kadim Grek şehir devletlerinde olduğu gibi giderek artacaktır.</p> <p>Daha da ötesi, batı St. Louis ve Batı Omaha ve Tucson-Phoenix yüksek-teknoloji koridoru, Kuzey Karolina'nın 'Research Triangle' ve Portland-Seattle-Vancouver sahası gibi refah yolunda başarılı olan banliyö uzantıları, kaotik ve birbiri ile savaşan şehir devletleri Grek'lerin, daha barış içinde ve üretken bir uyarlaması olarak, denizaşırı pazarlar için birbirleri ve münferit şehir ve eyaletler ile yarışacaktır.</p>	
	<p>Kitasal bir rejim faaliyete devam etmelidir, çünkü Amerika'nın bilişim savaşındaki üstünlüğü hem bu durumu muhafaza etmek hem de, Atinalıların Peloponezya savaşları sırasında yaptığı gibi, geniş alanlara-yayılmış bir çeşit imparatorluğa öncülük etmek için buna ihtiyacı vardır.</p> <p>Birçok yer daha pratik -ve umulur ki daha iyi huylu-melez rejimlere kavuşuncaya kadar, gelişmekte olan ülkelerde demokrasinin "zaferi" büyük karışıklıkların sebep olacağı sıkıntılar bizi bekliyor.</p>
Bir örnek olarak, Orta Doğu'da -yapay hudutları olan, nüfusları çoğalan ve	

Vurgular	Metin
<p>çalışma yaşındaki genç sayıları artan-Suriye, Irak gibi ülkeler ve Körfez'deki şeyhlikler, mutlak diktatörleri ve orta çağdan kalma yöneten aileleri geçip gittikten sonra hemen istikrarlı demokrasiler haline gelmeyecek.</p> <p>Tıpkı Hıristiyanlığın başlangıcındaki yüzyıllarda olduğu gibi zorlukla dolu karmakarışık bir hal olacak.</p>	
<p>Şirketlerin kabaran gücü, kitlelerin gladyatör kültürü ve varlıklı olanların kendi ülkelerinden ilişkilerini kısmen kesme yeteneğini ele alırsak, hakemlik yapan bir rejim altında demokrasi neye benzeyecek?</p>	
<p>Oligarşinin Dönüşü?</p> <p>Şaşırtıcı olarak, kurucular Isparta'nın askeri rejimine gıpta ettiler. Sadece bu yüz yılda Isparta totaliter bir devletin atası olarak görüldü.</p> <p>Neden Madison ve George Washington gibi adamlar Isparta'ya gıpta etmesinler? Onun iki Kral, yaşlılar ve <i>ephor'lar</i> ("müfettişler") arasında gücü bölmesi, bir başka Cromwell'in ortaya çıkmasını önlemek için Kurucuların arzu ettiği kontrol ve dengeler sistemine yaklaşmaktaydı.</p>	
	<p>Tabii, Isparta, Atina gibi, sorunları tartışan ve kararları veren oligarşik temel ve pek az veya hiç hakları olmayan kitle -Isparta'da <i>helot'lar</i> (serfler), ve Atina'da köleler ve göçmenler- iki katlı bir sistemdi.</p> <p>Isparta'nın bir monarşi mi, bir oligarşi mi veya sınırlı bir demokrasi mi - Atina'nın oligarşik mi demokratik mi - olduğu, halâ birinin bakış açısına dayanmaktadır.</p> <p>Aristotle'a göre "<i>az olanın veya çok olanın yönetmesinin oligarşi veya demokrasi olması tesadüfidir - zenginler her yerde azdır ve fakirler çoktur.</i>" Gerçek fark, "<i>oligarşi zenginlerin yararına, demokrasi fakirlerin yararınadır</i>" diye yazdı. "Fakir" derken Aristotle işçileri, toprak sahibi köylüleri, zanaatkârları ve diğerlerini -esas olarak orta sınıf ve aşağısını- ifade etti.</p>
<p>Şirketlerin, hem Isparta hem de Atina'nın yöneticileri gibi, XXI yy'ın hakir avam'larını ekmek ve sirk'lerin eşdeğeri ile tatmin ederek, gücü varlıklı olanların yararına tasarımları akla yakın gelmiyor mu?</p>	

Vurgular	Metin
<p>Diğer bir deyişle, içinde yaşadığımız siyasetin kategorisi, seçimler yapıp yapmamamıza değil, daha çok güç ilişkilerine ve toplumumuzun tavırlarına tabi olabilecektir.</p> <p>Dışişleri bakanlığımızın ve Birleşmiş Milletlerin bize söylediklerine rağmen, Kamboçya'nın hiçbir zaman demokratik olmaması gibi; hükümetin ve artan bir şekilde şirketlerin tahakküm ettiği medyanın bize söylediklerine rağmen, gelecekte biz de demokratik olmayabiliriz.</p>	
	<p>Gerçekten, oligarşi ve demokrasi arasındaki farklar ve kadim demokrasi ve bizim kendi demokrasimiz arasındaki farklar düşündüğümüzden daha incelikli olabilir.</p>
<p>Modern demokrasi, insanların merdivende yukarı ve aşağı hareket etmesine müsaade eden esnek hiyerarşileri de içine alan, dar bir sosyal ve ekonomik şartlar bandında hareket eder.</p>	
<p>Sınıflar arasında tam olarak belirlenmiş ayrımlar yerine, en çok insanın ortada hevenk teşkil ettiği, bir çok gri gölgeler vardır. Bu dar bandın dışında birçok fakir ülkede demokrasi bir aldatmacadır: Afrikalılar daha iyi bir hayat istiyor ve onun yerine onlara oy kullanmak hakkı verilmiştir.</p>	
<p>Büyük miktarlarda bilginin elden geçirilmesi ve analiz edilmesinin temel olduğu bir dünyada, yeni ve korkutucu ekonomik ve sosyal katman formları görülmektedir.</p>	
	<p>Bizim için de yeni bir politika ortaya çıkabilir; ilerici reformcuların hayal ettiği türe daha az benzeyen ve daha ziyade, gelişmekte olan ülkelere refah getiriyor olan pragmatik melez rejimler gibi.</p>
	<p>Klâsik sanat uzmanı Sir Moses Finley kadim dünyada yönetenleri yönetilenlerden ayıran gerçekte okur-yazarlık olduğunu belirtti: okuma bilmeyen kitleler dokümanların elitlerce tercümelerine boyun eğmek zorunda idiler.</p>
<p>Sadece bilgiyi değerlendirmekteki farklı yetenekler ve teknolojiye ustalaşmak</p>	

Vurgular	Metin
<p>bakımından değil fakat küreselleşmenin kendisi yüzünden, yakında yönetenler ve yönetilenler arasında benzer uçurumlar ortaya çıkabilir.</p> <p>Daha şimdiden Birleşik Devletler hududunda, bizim VCR'lerimizi, jean'lerimizi, ve tost makinelerimizi üretmek için tehlikeli, Dickensian³ şartlarda, güçlükle okuyup yazabilen Meksikalılar, hiçbir hak ve menfaatleri olmadan saat başına 50 cent'den az ücretle çalışıyorlar. Bu batılı demokrasi mi ya da kadim-Grek stili oligarşi mi?</p>	
	<p>Robert Kaplan tarafından ilgili Atlantic makaleleri</p> <p>"The Coming Anarchy (Gelmekte olan Anarşi)" (Şubat, 1994) "Kıtlık, suç, nüfusun artması, kabilecilik ve hastalık gezegenimizin sosyal bünyesini süratle nasıl tahrip ediyor."</p> <p>"Proportionalism (Orantıcılık)" (Ağustos, 1996) " Üçüncü Dünyanın en tedirgin alanlarını tasarlarlarken, Amerika umursamazlık ve iyimserlik arasında bir yol aramak mecburiyetindedir"</p>
	<p>Birleşik Devletler nüfusunun büyüklüğü ve Amerikan hayatının geleneksel milli toplum ötesine taşarken, şehir-devletleri ve banliyöler yaratması, yeni şehir-devletler ve Washington'daki bürokratik müfettişler sınıfı arasındaki mesafe büyüyecektir.</p> <p>Bu müfettişler, demokrasinin yayılması ve bunun yanı başında olan otoriter inkârlar yüzünden kaotik hale gelen bir dünyada, bilgi-çağı silâhları ile mücehhez bir elit gönüllü ordusunu yönetecekler.</p>
<p>Başkan Eisenhower'ın bizi uyardığı gibi, "askeri-endüstriyel kompleksin" aşırılıklarına mani olduk. Bugünün yüksek-teknolojiye dayalı askeri kompleksinden korkmak da aynı derecede akılcı bir yol olabilir.</p>	
	<p>Tam da Kuzey Amerika'daki teknolojik geleceğin pek fazla pazar ve bireysel özgürlük temin edeceğinden, bu üretken anarşi tiranlıkların denetlemesine ihtiyaç doğuracaktır – aksi takdirde hiç kimse için adalet kalmayacaktır.</p> <p>Henri Kissinger'ın <i>A World Restored: Metternich, Castlereagh, ve Problems of Peace 1881-1822</i> (1957) [Yenilenmiş bir Dünya: Metternich, Castlereagh, ve Barışın Problemleri] eserinde tespit ettiği gibi Sonunda, özgürlük otoriteden ayrılamaz. Hepimizi bir melez rejim bekliyor olabilir. Üçüncü Dünyanın kaderi nihayet bizim kendimizinki olabilir.</p>

³ Charles Dickens'in romanlarına konu olan güç çalışma koşulları (BNGV notu)

Vurgular	Metin
<p>Ve bu bizi temkinli bir anlayışa getiriyor. Eğer, Batının taçlanmış politik başarı demokrasisi, kısmen teknoloji dolayısı ile yavaş yavaş şeklini değiştiriyorsa, o zaman Batı daha önceki medeniyetlerle aynı kadere katlanacaktır. Tıpkı Roma'nın ve Grek'lerin cumhuriyetçi idealin nihai tezahürünün verdiği inandığı gibi ve tıpkı ortaçağ Krallarının Roma idealine nihai tezahürünü verdiği inandığı gibi, ilk Hıristiyanların yaptığı gibi, biz de insanoğlunun kalanına özgürlük ve daha iyi bir hayat getirdiğimize inanıyoruz.</p>	
	<hr/> <p>Robert D. Kaplan <i>Atlantik'de</i> katkı yapan bir editördür. The Ends of the Earth (1996) [Yeryüzünün Sonları] dahil olmak üzere beş kitabın yazarıdır.</p> <hr/> <p><i>Copyright © 1997 by The Atlantic Monthly Company. All rights reserved.</i> The Atlantic Monthly; December 1997; <i>Was Democracy Just a Moment?</i>; Volume 280, No. 6; pages 55 - 80.</p>